

LUNDS
UNIVERSITET

Storbritanniens beslutsfattande under Suezkrisen

En kvalitativ fallstudie om Storbritannien orsaker till deras beslutsfattande under Suezkrisen

Abstract

Marine conflicts has always been on the agenda for states with a goal to gain more sovereignty in regions that has strategic, economic and political worth. When Suez Canal was constructed in the late 19th-century it became clear for Great Britain the benefits that the canal would bring to the table. Influence in the region would contribute with an economic growth for the states who had stakes and stands in the region. This thesis will apply Graham T. Allison's case study *Essence of Decision* in order to illustrate the decision making in Great Britain and how their act resulted in the controversial conflict Suez crisis in the mid 20th-century. The thesis will analyze two main governmental decision making and what caused the decision based on two models: the rational actor model and the governmental politics model. The models have different ways of describing and analyzing the factors that caused the specific decision. The rational actor model viewed that the decision with most pay off was to invest in the Suez Canal Company in order to contribute to the economic growth in Great Britain. The governmental politics model viewed that the decision was a result of a political game where Anthony Eden and Harold Macmillan shared same goal and collaborated.

Antal ord: 9655

Innehållsförteckning

1. Inledning	
1.1 Syfte	5
1.2 Frågeställning	6
1.3 Avgränsning	6
1.4 Disposition	7
1.5 Tidigare forskning	7
2. Teori	9
2.1 Rationella aktörsmodellen	9
2.2 Förhandlingspolitik modellen	11
2.3 Teoretisk kontext	13
3. Metod och Material	15
3.1 Forskningsmodell	15
3.2 Operationalisering	16
3.2.1 Operationalisering av rationella aktörsmodellen	16
3.2.2 Operationalisering av förhandlingspolitik modellen	16
3.3 Material	17
3.4 Validitet och reliabilitet	18
3.4.1 Validitet	18
3.4.1 Reliabilitet	18
4. Resultat och analys	20
4.1 Kronologisk överblick	20
4.2 Framträdande aktörer under Suezkrisen i Storbritannien	22
4.2.1 Anthony Eden	22
4.2.2 Norman Brook	23
4.2.3 Selwyn Lloyd	24
4.2.4 Harold Macmillan	24
4.3 Analys	24
4.3.1 Rationella aktörsmodellen appliceras på beslutsfattandet under Suezkrisen	25
4.3.1.1 Vad är problemt?	25
4.3.1.2 Vilka är alternativen?	25

4.3.1.3 Vilka är dem respektive kostnaderna och fördelarna kopplade till vardera alternativ?.....	25
4.3.2 Förhandlingspolitik modellen appliceras på beslutsfattandet under Suezkrisen.....	26
4.3.2.1 Vilka åtgärds kanaler användes för att framhäva ett agerande i detta specifika problem?.....	27
4.3.2.2 Vilka spelare i vilka roller hade en avgörande position och var mycket involverade?.....	27
4.3.2.3. Vad påverkade och hur vilket jobb, vad man har gjort tidigare samt ens personlighet, effekten på de centrala spelarna (aktörerna) i denna situation?.....	28
5. Slutsatser.....	30
5.1 Slutsatser rationella aktörsmodellen.....	30
5.2 Slutsatser förhandlingspolitik modellen.....	30
6. Framtida forskning.....	32

Referenser

1. Inledning

Suezkanalen är en konstgjord vattendrag som grävdes fram som en förbindelse mellan Medelhavet och Röda Havet genom Isthmus i Suez, kanalen sträcker sig från Port Said till Suez i Egypten. Den konstgjorda vattenvägen är än idag en internationell nyckelkanal som sjöfart för handel. Suezkrisen blev ett resultat av att Egypten slutligen valde att nationalisera kanalen. Frankrike och Storbritannien ville visa för omvärlden att de fortfarande skulle betraktas som en stormakt och valde därför att strida för ett fortsatt inflytande i den verksamhet som bedrevs i kanalen. Andra stormakter som Israel, USA och Sovjetunionen blev snabbt involverade i krisen och använde sig av hot för att Frankrike och Storbritannien skulle dra tillbaka deras trupper. Storbritanniens strategi att hantera krisen skulle resultera i ett stort misslyckande. De beslutsfattande organen och dess aktörer i framkant kommer var grunden i redogörandet i vad som faktiskt orsakade Storbritanniens beslutsfattande och agerande i krisen (Calvocoressi, Peter, 1967, s.21)

Denna uppsats kommer att diskuteras utifrån en utomvetenskaplig motivering perspektiv dels på grund av att vattenvägar som kontrolleras är än idag centralt för många stormakter. Stormakter som Kina har gjort stora anspråk på världens hav och har under de senaste tiden visat intresse av att kontrollera vattendrag i Asien, Sydeuropa samt delar av Afrika (Bilt, Carl. 2019). Vem som idag kontrollerar haven och vattendrag är fortfarande ofta en politisk fråga på överstatlig nivå och bidrar ofta till ökad konflikt samt en debatt vad som är legitimt att göra på internationellt vatten. Förra året i juli är ett empiriskt exempel där havsrätten på internationellt vatten prövades där Iran och Storbritannien hamnade i en konflikt. Iran beslagtogs ett brittiskflaggat oljefartyg i Hormuzsundet. Iran menade att fartyget beslagtogs på iranskt vatten vilket bestreds av fartyget Stena Bulk samt regeringen i Storbritannien som även påpekade att det är oacceptabelt och påpekade även att Iran underminerar internationella lagar (Benner, Nina. 2019). Marina konflikter som sker idag skapar ett debattutrymme där frågor diskuteras och problematiseras eftersom att handeln idag använder sig av förmåner som internationellt vatten erbjuder således används även strategiska leder som Suezkanalen.

Suezkrisens följer blev bland annat att nytt FN organ etablerades där svenska Dag Hammarskjöld var en viktig aktör av skapandet av United Nations Emergency Force, UNEF för internationella fredsbevarande operationer (United Nations). Vidare började även en diskussion om hur krisen

bevisade för Frankrike och Storbritanniens att deras tid som stormakter började fallera. Istället fick kalla krigets främsta stater USA och Sovjetunionen ett större inflytande på den politiska spelplanen men även i Suez regionen. Suezkrisen har betraktas som ett resultat av ett reducerat antal stormaktsaktörer i världen (Peevers, Charlotte, 2013, s. 110)

1.1 Syfte

Uppsatsens syfte är att redogöra för orsakerna till beslutsfattandet i Storbritanniens politiska sfär under Suezkrisen. Vilka var faktorerna som drev fram beslutsfattandet och vilka var de inblandade aktörerna. Genom att illustrera de problem och alternativ som fanns och utifrån den tillgängliga informationen vara behörig att ta ett beslut och agera. Uppsatsen kommer att redogöra för beslutsfattandet premisser utifrån statsvetaren Graham T. Allison's analysverktyg att appliceras som han presenterade 1971 i fallstudien Essence of Decisions. I den fallstudien redogör Allison för hur ett beslut kan tillämpas på en av tre modeller beroende på vilka frågor analytiker ställer för att redogöra för varför ett beslut togs. Beslut som togs under världspolitiska händelser kan förklaras utifrån dessa tre modeller i en statsvetenskaplig analys. Uppsatsens syfte är därmed även att redogöra för hur olika stödfrågor som ställs kan förklara olika skeenden och beslut och vilka faktorer som påverkar vad.

1.2 Frågeställning

Uppsatsens frågeställning kommer att beskriva orsaker till Storbritannien beslutsfattande utifrån Allison's analysverktyg för att analysera Storbritanniens agerande i Suezkrisen samt även att illustrera vad som grundade besluten som togs. Därför kommer frågeställningen i den här uppsatsen att vara "Vad drev Storbritanniens beslutsfattande under Suezkrisen".

1.3 Avgränsning

Suezkrisens konsekvenser fick stora internationella följder och FN organ skapades som ett förebyggande av fred. Uppsatsen kommer att begränsa sig till att redogöra för Storbritanniens beslutsfattande och inte de övriga statliga aktörerna så som: Frankrike, USA, Israel och Egypten. Vidare kommer även uppsatsen att avgränsa sig till att diskutera två beslut som Storbritannien tog

under krisen. De två besluten som kommer att analyseras kommer att möjliggöra att analysen kommer bli välgrundad samt djupgående. Den här uppsatsen kommer även att avgränsa sig till att inte förklara konsekvenserna för vad Suezkrisen bidrog till i Storbritannien, internationellt som nationellt.

1.4 Disposition

Uppsatsen kommer först att redogöra en kort inledning till ämnet och motiveringen av valt internationellt politiskt område för att sedan förklara syftet och härleda en frågeställning som ska genomsyra i hela uppsatsen. Vidare diskuteras även avgränsningen för att illustrera vad som inte kommer att belysas och analyseras. Teorin som är vald och som kommer att appliceras på det valda fallet kommer att förklaras och även avgränsningen av teorin. För att illustrera att uppsatsen har valt ett specifikt område som inte har forskats inom innan kommer ett avsnitt att redogöra för vad som har forskats innan inom liknande ämnen. Sedan följer en diskussion av material och den valda metoden som är vald för uppsatsstrategin. Således kommer en bakgrund att klargöra kronologiskt för händelseförloppet skeenden samt vilka aktörer som hade inflytande på den politiska dagordningen i Storbritannien. Analys där respektive beslut och modell kommer att redogöras, genom att använda modellens stödfrågor och därefter föra en analys av fallet. Slutligen kommer slutsatser att redogöras och förslag på framtida forskning.

1.5 Tidigare forskning

Efter ha studerat desto fler undersökningar om Suezkrisen har jag varken läst en artikel eller uppsats som liknar min forskningsfråga. Orsaker har studerats utifrån flertal perspektiv däremot vad jag har läst mig till inte där Essence of Decision modellerna har tillämpats. Eftersom att Suezkrisen inträffade för 64 år sedan förekommer det många uppsatser med historiska perspektiv. Däremot har Bertjan Verbeek skrivit ”Decision-making in Great Britian During the Suez Crisis” där Verbeek fokuserar på att förklarar besluten som togs i små grupper samt de beslut som premiärministern Eden tog. Det som skiljer sig från min forskningsfråga och hans är att jag använder mig av Allison's beslutsfattande modeller och han använder sig av Schema Theory. Den teorin innebär att all kunskap är organiserad i enheter och i sin tur dessa scheman eller kunskapsenheter lagras informationen. Dessa kunskapsenheter beskrevs generaliserat eller som ett konceptuellt system för

att lagra och förstå kunskap, vidare handlar det om hur kunskap representeras och den används och tillämpas (Verbeek, 2003).

Annan forskning som har bedrivits om Suezkrisen är hur brittiska medier rapporterade under Suezkrisen. Media spelade en betydande roll i hur kommunikationen varade mellan offentligheten och opinionsbildare. Vidare menar författaren att media hade en mer betydande roll i samhället under denna tidsepok eftersom att den argumenteras som mer djupgående och riktad under denna kris. När anfallet skedde i Egypten med order från Storbritanniens regering reagerade pressen snabbt negativt till detta beslut eftersom att media inte förstod helt vad syfte var med att genomföra anfallet i Suez. Trots att media visade sympati gentemot regeringen och Eden var det inte rätt tillfälle och därför fick regeringen mycket kritik i media för deras politiska beslut (Parmentier, Guillaume, 1980).

2. Teori

Essence of Decision är en fallstudie skriven av Graham T. Allison där tre olika teoretiska analysverktyg tillämpas för att visa hur essensen går till när ett beslut tas. Allison redogör för skillnaderna som skapas beroende på vilka stödfrågor man ställer till ett fall. Hur det i sin tur visar hur ett beslut har formats baserat på vilka frågor man har ställt och därmed får en skildring i analysen av ett beslut. Allison använder sig av Kubakrisen i hans fallstudie för att illustrera hans analysverktyg och redogöra för Sovjets respektive USA beslut och agerande. De tre modellerna Allison presenterar är rationella aktörsmodellen, organisations processmodellen, förhandlingspolitik modellen (Allison, 1971. s. 4-5, översättning: Sofia Sjöberg) som grundar sig i rational choice teori som i sin tur är ett ramverk för förståelsen hur aktörer agerar med preferenser och intressen för att kunna maximera nyttan under begränsade förhållanden. Rational choice gör inga antaganden om innehållet av begränsningarna, det kan vara allt ifrån vapen till idéer. Vidare påstår Rational Choice teorin att det behövs inga påståenden om världspolitikens praxis (Baylis, John – Steve Smith – Patricisa Owens, 2016, s.146). Den andra modellen som är organisations processmodellen som grundar sig i institutionalism som har en sociologisk ansats. Institutionalismens antaganden grundar sig i att överstatliga organisationer samverkar för att upprätthålla fred och internationellt samarbete som man idag använder som basis. Den tredje modellen som Allison presenterar är förhandlingspolitik modellen som förklarar hur ett beslut tas när en att son en förhandlingspolitik mellan elitstaterna emellan. Att besluten som tas grundar sig i politiska förhandlingar mellan stormakterna sinsemellan.

2.1 Modell I: Rationella aktörsmodellen

Den första modellen som presenteras av Allison är *rationella aktörsmodellen* som syftar till att aktörer delar mål, problemformulering och alternativ (Allison, 1971. s. 12-13). Aktörer agerar utifrån vad som ger högst avkastning (payoff, översättning: Sofia Sjöberg). I detta fall kommer definitionen av avkastning vara hur mycket en resurs förändrats i värde under en specificerad tid. I ekonomiska termer kan man med hjälp av en formel beräkna den förväntade avkastning vid exempelvis köp av en aktie (Byström, Hans, 2014, s.52-53). Om en investering genomförs, vilken

förväntad vinst finns att tjäna för aktörerna. Allison ger en egen förklaring till vad rationalitet innebär vilket han beskriver som att aktörer handlar utifrån vilket alternativ som ger högst nytta och därmed avkastning (Allison, 1971. s. 17)

I denna uppsats är det är den brittiska regeringens agerande vars beslut som togs, som ska analyseras. Inom rationella aktörsmodellen är det dominerande mönstret att aktören som kan vara en stat, individ eller organisation som i detta fall den brittiska regeringen, redogöra att deras agerande är ett beslut baserat på ett mål som vill nås. Beroende på vilka alternativ som framförs väljs det alternativet som förväntas ge högst vinst och därmed nytta. Generella ansatser som rationella aktörsmodellen tar är att besluten fungerar som en substitutions effekt. Som aktör har du ett förhandlingskort som kan användas för att få sin vilja igenom och nå ens mål. Vidare visar denna modell att man som aktör är ganska förutsägbar eftersom att man agerar rationellt (Allison, 1971. s. 19-25).

Allisons teori menar att ett beslut som en aktör ska ta eller analysera ett beslut som har gjorts analyseras beslutet utifrån dessa områden: mål och syfte, alternativ, konsekvenser slutligen val. Mål och syfte används för att illustrera vad som ger avkastning, nytta och preferenser vilket representerar värdet eller nyttan på de olika alternativens konsekvenser. Alla möjliga utvägar rankas gentemot varandra beroende på vilka konsekvenser de kan medföra. Det är centralt att kunna ranka för att sedan välja utifrån ens preferenser. Alternativen, aktören måste välja mellan flera alternativ som har synliggjorts innan situationen inträffar. Alternativen kan illustreras som ett beslutsträd där grenarna ser olika ut. Konsekvenser, när man redogör för varje alternativ medföljer desto olika konsekvenser. Variationer framställs vid denna punkt genom att göra olika antaganden om vad varje alternativ medför för avkastning. Val. Genom att välja det alternativ som är rankat högst i beslutsfattarens nyttofunktion. (Allison, 1971. s. 29-30)

Slutligen ställer Allison stödfrågor utifrån dessa områden som ska besvaras för att ta ett beslut eller för att analysera ett tidigare beslut.

1. Vad är problemet?
2. Vilka är alternativen?
3. Vilka är dem respektive kostnaderna och fördelarna kopplade till vardera alternativ?

4. Vilka är de observerade mönstren som visar de statliga aktörers intressen samt de delade grundantaganden som aktörerna gör?
5. Vilka påfrestningarna finns det inom ”international strategic marketplace”?

(Allison, 1971. s. 32-35, översättning: Sofia Sjöberg)

Dessa frågor är kopplade till denna modell, ställer man olika frågor till olika modeller får man olika resultat och beskrivningar till varför det blev just detta beslut. För att kunna analysera ett fall krävs en teori enligt Allison och detta analysverktyg kommer att kunna tillämpas för att besvara ovanstående frågor som den brittiska regeringen ställde när de tog beslut för att kunna maximera deras vinster. I denna uppsats kommer frågorna att avgränsas och därmed endast redogöra för de tre första frågorna i analysen av det brittiska beslutsfattandet under Suezkrisen. Alltså de frågor som kommer att analyseras är följande: Vad är problemet?, Vilka är alternativen?, Vilka är dem respektive kostnaderna och fördelarna kopplade till vardera alternativ?

2.2 Model III: Förhandlingspolitik modellen

Allisons sistnämnda modell syftar till att förklara beslutsfattande som ett resultat av förhandlingar mellan aktörer med inflytande. Karaktärsdrag stärker förtroendet för politikens byråkrati och förmågan att påverka beslutet. Problem konkurrerar varje dag för att få uppmärksamhet från aktörer. Alla aktörer som agerar som spelare förväntas att anpassa ens problem till dess förutsättningar och agerar utifrån deras egna mål och regler för att sedan kunna agera på ett nytt problem. För att kunna förklara orsaken till ett fattat regeringsbeslut eller varför regeringen väljer att följa ett visst politiskt mönster, är det viktigt att identifiera problemet som har skapat en spelplan samt dess aktörer som försöker vinna. Genom att illustrera det så visar man vilka som samarbetar, förhandlar och kompromissar för att framföra en känsla av förvirring (Allison, 1971, s. 146).

Den tredje modellen som illustreras av Allison syftar till att staterna når sina mål genom att man genom att tillämpa förhandlingspolitik där flertal aktörer med olika mål som intressen och likvida medel förhandlar. Vad som definieras som en spelare och har därmed intressen inom politiken som kan gynna dem definieras följande av Allison. En spelare är en vars intressen och agerande har en

viktig roll i regeringens beslut och agerande (Allison, 1971. s. 164). Vidare behövs även en definition på vad som bestämmer var varje spelare står, det menar Allison beror på: organisationens prioritering och uppfattningar, mål och intressen, andel och position, deadlines och problem. För att kunna påverka medlemmarna eller andra aktörer så att de väljer att följa ens intressen är det viktigt att spelaren visar sig känslig till organisationen. Målen och intressena som påverkar spelarnas önskade konsekvenser inkludera även säkerhetspolitiska intressen, inrikes intressen, organisatoriska intressen samt personliga intressen. Andel och position syftar till förståelsen att spel spelas för att bestämma beslut och agerande. Däremot är besluten och ageranden på förhand och hindrade av spelarnas föreställningar om statens intressen, organisationens intressen, specifika program som någon är anknuten till, omvårdnaden till personer i ens omgivning och individens personliga intressen. Dessa intressen som överlappar varandra utgör andelen som spelare har i spelet. Andelen är individens intressen som är definierade självmant och en spelare bestämmer utifrån ens position beroende på problemet. Slutligen definieras vad en deadline innefattar, att man som spelare eldar på problemet och tvingar stressade och upptagna spelare att ta ställning. Deadlines sätts föra att man vill kunna se ett agerande på bestämda tider (Allison, 1971. s. 166-168).

Vad som avgör och bestämmer varje spelares påverkan och resultat förklarar Allison utifrån makt, och definierar det som verkningsfull inflytande på statliga beslut och agerande. Allison skriver att makt är en svårfångad blandning av tre grundprinciper: förhandlingsfördelar, skicklighet och vilja när man använder sig av förhandlingsfördelar och andra spelares uppfattningar man har av de två viktiga elementen (Allison, 1971. s. 168-169).

Vad är spelet, hur spelar sig spelarnas positioner, inflytande och handlingar kombinerat för att genomföra statliga beslut och agerande? Allison börjar med att definiera vad som benämns som en åtgärds kanal som driver fram ett agerande. Förhandlingsspel är knappast slumpmässig. Individerna vars positioner och drag som räknas är spelarna vars positioner hänger sig fast på de åtgärds kanaler som agerar. Dessa kanaler definieras som ett regelbundet sätt att vidta statliga åtgärder på ett specifikt problem. Inför ett agerande är det viktigt att flertal organisationer, individer med viss position signalerar ett klartecken att genomföra åtgärden. Dessa åtgärds kanaler bygger upp strukturen för spelet genom att i förväg välja vilka som är de betydande spelarna i spelet (Allison, 1971. s. 169-170).

Spelets regler som Allison definierar kommer ifrån statens konstitution, domstolstolkningar, verkställande order, konventioner samt även kultur. Vidare menar Allison att vissa regler är solklara medan andra kan ses mer otydliga och tolkas olika, vilket i sin tur resulterar i hur elastiska reglerna visar sig. Däremot samlar man ihop alla regler som sätts ihop och definierar spelet. Reglerna visualiserar en bild av vilka positioner som är en del av spelet. Spelarna vinner access till en önskvärd position genom att välja det mest lämpliga tillvägagångssättet, där makt och åtgärds kanaler används för att agera och påverka ett beslut. Vidare tillför även reglerna begränsningar för utbudet av regeringsbeslut och handlingar som är legitima för spelet. (Allison, 1971. s. 170).

Åtgärder som har implementerats på grund av politiska resultat som har skett presenteras av Allison som att kontexten av delad makt men samtidigt separerade omdömen om viktiga val betyder att politik är mekanismen som grundar valet. Varje spelare dra i makten för att kunna i förväg gynna aktörernas nationella, organisatoriska, grupper och personliga intressen. Det som är viktigt att poängtera är att miljön har en viktig faktor i spelet vilket resulterar i att spelarna måste vara aktiva och uppdatera sig med nya förutsättningar. (Allison, 1971. s. 170). Frågor som man ställer i denna modell är följande:

1. Vilka åtgärds kanaler användes för att framhäva ett agerande i detta specifika problem?
2. Vilka spelare i vilka roller hade en avgörande position och var mycket involverade.
3. Vad påverkade och hur vilket jobb, vad man har gjort tidigare samt ens personlighet, effekten på de centrala spelarna (aktörerna) i denna situation.
4. Vilka deadlines stärkte konflikten till en upplösning?
5. När var fuel-ups användbara?

(Allison, 1971, s. 257, översättning: Sofia Sjöberg)

Vidare är det centralt att poängtera att uppsatsen kommer att begränsa ovanstående frågorna till att endast analysera de tre första frågorna i analysen. Alltså de stödfrågorna som kommer vara centrala för att använda Allisons analysverktyg kommer vara följande: Vilka är de existerande åtgärds kanaler som genererar ett agerande och som används för att främja åtgärder på ett specifika mål? Vilka spelare i vilka roller har en avgörande position och är mycket involverade? Vad påverkar och hur vilket jobb, vad man har gjort tidigare, samt ens personlighet, effekten på de centrala spelarna (aktörerna) i denna situation?

2.3 Teoretisk kontext

Valet av modell kommer att resultera i att de stödfrågorna som ställs kommer resultera i att man får olika svar och därmed olika resultat. Det som kan ifrågasättas är om dessa analytiska perspektiv kan kombineras för att besvara frågeställningen. Allison menar att man måste väva samman synsätten för att kunna få en helhetsbild av fallet. För att få total förståelse av de politiska beslut som beslutas samt politiska skeenden, kommer dessa perspektiv resultera i helt olika ingångar och följdfrågor och svar. Målen som aktörer, organisationer samt regeringar redogör för innefattar olika intressen och åtgärder och ger olika utslag på hur konflikten kan analyseras.

3. Metod och Material

3.1 Forskningsmodell

Den här uppsatsen kommer att genomföras som en teorikonsumerande enfallsstudie. Den kommer att följa ramen för en strukturerad fallstudie (Esaiasson Peter – Mikael Gilljam – Henrik Oscarsson – Ann Towns – Lena Wängnerud, 2017. s. 108-109). Varav det kvalitativa källmaterialet kommer att analyseras som en textanalys. De analysverktyg som uppsatsen kommer att använda sig av är Allisons stödfrågor som presenteras till varje modell och hjälper studien att rama in forskningsfrågan och fenomenet. Det valda materialet som har valts att appliceras för att besvara forskningsproblemet kommer att bearbetas samt tolkas. Först praktiskt sedan teoretiskt: praktiskt genom att materialet kommer att *systematiseras*, teoretiskt genom att materialet kommer att *tolkas* på vardera perspektiv som kommer att appliceras. Det valda materialet kommer först systematiskt att studeras kronologiskt för att konkretisera krisens händelseförlopp. Eftersom att de valda perspektivet syftar till att besvara två olika beslut kommer materialet även att systematiskt att studeras tematiskt (Esaiasson m.fl., 2017, s. 211–212).

Vidare är det även centralt att diskutera att *tolkning* som ofta är grunden när man gör en kvalitativ studie detta eftersom att händelseförlopp sätts i större kontext och hjälper en att nå en högre förståelse av analysen. Denna uppsats tolkar i förhandlingspolitik modellen budskapen och värderingarna som sägs inom den politiska sfären: antingen i parlamentet eller dokument som skickades mellan aktörerna (Esaiasson m.fl., 2017. s. 226-228). Det som stärker arbetet i tolkningen av aktörernas budskap är Allisons givna stödfrågor som kommer att tillämpas för att vägleda så att tolkningen görs konkret. Innebörden av att genomför en kvalitativ textanalys är att med stöd av Allisons frågeställningar han har konkretiserat för vardera modell ska systematiskt kunnas analysera texterna (Esaiasson m.fl., 2017. s. 220).

Eftersom att källmaterialet är så pass omfattande inom valt avgränsat området är metodvalet svårt applicerbart, utan uppsatsen följer istället en forskningsstrategi som visar att det är en statsvetenskaplig metod eftersom att studie strävar efter att redogöra en förklaring baserat på generaliseringar samt tolkningar av materialet. Den här uppsatsen bygger på en empirisk undersökning där en given teori finns till förfogande vid uppstarten för att kunna ge en förklaring av fenomenet eller fallet som är centralt. Resultaten som redogörs i denna uppsats bygger på

generaliseringar. Det viktiga är att redogöra hur en faktor kan ge en tillfredställande tolkning till orsaken till det specifika fallet utfall (Esaiasson m.fl., 2017. s. 89-90).

3.2 Operationalisering

3.2.1 Operationalisering av rationella aktörsmodellen

- Vilka problem stod brittiska regeringen inför vid beslutet om investeringen i Suezkanalbolaget?
- Vilka fördelar fanns vid beslutet om i Suezkanalbolaget?
- Vilka brittiska strategiska målsättningar fanns vid tillfället?
- Vilka handlingsalternativ existerade inför investeringen i Suezkanalbolaget?

3.2.2 Operationalisering av förhandlingspolitik modellen

- Vilka inblandade statliga aktörer formade besluten?
- Vilka var faktorerna som aktörerna drevs av?
- Vilka forum tillämpades för att föra samtal, beredning och beslut?

Allison använder sig av begrepp i hans modeller som upplevs abstrakta och ska därför operationaliseras för att således vara legitima att mäta empiriskt genom att ställa frågor. Dessa frågor är även de frågor som kommer att tillämpas för att redogöra en analys senare i denna uppsats. Varför man kan utifrån dessa frågor mäta vad vardera modell försöker att illustrera är för att man applicerar ett empiriskt fall och utifrån det förklarar Storbritanniens beslutsfattande. Genom att först illustrera vad som är problemet eller problemen för staten. För att sedan redogöra för alternativen som de kan tillämpa för att tjäna på investeringen och därmed väljer ett alternativ som förväntas ge högst avkastning. På samma sätt mäts den andra modellen genom att applicera fallet och dess undersöka aktörernas intressen och utifrån det göra modellen mätbar. Resultatet blir att man kan empiriskt mäta modellernas förklaring till hur ett beslut fattas.

3.3 Material

Materialet uppsatsen kommer att använda sig av är protokoll från underhuset i Storbritannien, officiella uttalanden, biografier, memoarer, tidningsartiklar samt tidigare studier inom det valda ämnet. I pärmar från det brittiska parlamentet visas även brittiska globala strategier och förberedelser hur de kommer att använda eller inte kärnvapen, flygplan, militär, brittiska flottan. I dessa dokumentet visas konversationer mellan bland annat Norman Brook och Anthony Eden som visar hur det brittiska regeringskansliet och Eden hade en regelbunden konversation dem emellan. Varför uppsatsen har valt att använda sig av portokoll från underhuset i Storbritannien är för att kunna utifrån politikernas uttalande tolka deras val av agerande och deras intressen och mål. När primärkällor används som i detta fall, med protokoll minskar den eventuella tendens som kan uppstå vid återberättade källmaterial. Eftersom att Suezkrisen inträffade för 64 år sedan är materialet som finns från händelsen mycket omfattande och det finns desto fler analyser som har gjorts efter det inträffade (Esaiasson m.fl., 2017. s. 288).

Det som också har använts är memoarer från en tidigare brittisk soldat som publicerade hans memoarer i en bok en tid efter krisen. Det som memoarerna innehåller är exempelvis uttalanden. Memoarer skrivs ofta av politiker som i efterhand efter karriären publicerar ens memoarer från tiden som de var aktiva. Memoarer som är skrivna i efterhand, till skillnad från en dagbok som skrivs ofta nära i tid. Beroende på vilket sätt man kan tolka källan som tendentiös beror på vem författaren riktar sig till och hur man har lyckats med det. Orsaken till varför memoar ofta skrivs i efterhand av aktörer är för att man inte behöver bli ifrågasatt utan skribenten får skriva oavbrutet hur personen upplevde händelseförloppet och vill belägga skeendet i ett samlat forum. Det finns även sannerligen även ekonomiska intressen av att publicera ens memoarer.

Biografier har även använts för att etablera ett större förståelse av politiker och deras framträdande egenskaper och ledarskap. David Carlton skrev en biografi om Anthony Eden som var den dåvarande premiärministern i Storbritannien under Suezkrisen. I biografien beskrivs Edens brister som han hade som den brittiska ledaren. Carlton försökte med hans biografi väcka åtal mot Eden men misslyckades. Varför valet av en kritisk biografi har valts är för att tolka hur Eden blev ifrågasatt eftersom att inrikespolitiken kom i skymundan under krisen som ett resultat av total fokus på krisen i Suez. Däremot skriver Carlton i biografien att Eden var en hårt arbetande man med hög

arbetsmoral med obestridlig integritet, Eden försökte göra sitt yttersta för Storbritannien utifrån hans egna synvinkel.

Skrina tidskriftsartiklar och reportage som gjordes av British Broadcast Corporation (BBC) under krisen men som även i efterhand har använts som material. Vidare kommer uppsatsen att använda sig av material som BBC själva publicerade med deras rapporterade de gjorde från krisen, som är återberättad och redogör även konsekvenserna i området i boken "Suez ten years after". Den boken ger en tydlig kronologisk överblick över händelseförloppet 1956. Artiklar som har använts benämns som sekundärkällor har därmed en tendens som den medför eftersom att nya fenomen och förvrängningar kan medföra i den återberättande källan (Esaiasson m.fl., 2017. s. 289). Frågan som har ställts vid valet att använda källan har varit att *kan denna källa bekräfta berättelser som har inträffat*. Om artikeln visar sig göra det är det kan källan används med varsamhet och medvetenhet att det kan förekomma information som är antingen falsk eller snedvriden till författarens intressen eller missförstånd. Målet med valet av material är att analysen ska främst grunda sin analys på primärkällor, men att sekundärkällor kommer att användas om den stärker en berättelse eller händelseförlopp till arbetet.

3.4 Validitet och reliabilitet

3.4.1 Validitet

Den här uppsatsen kommer att försöka uppnå så hög validitet som möjligt genom att operationaliseringen kommer att försöka komma fram till uppsatsens resultat. Genom att mäta det man avser att mäta når man högre validitet och med anpassat material kan det gynna uppsatsens validitet. Uppsatsens operationalisering ska försöka få ett så stort *överlappande* område som möjligt eftersom att när en uppsats överlappar desto större område av det som ska mätas resulterar det i att man avser mäta det man faktiskt vill mäta (Esaiasson m.fl., 2017. s. 22).

3.4.2 Reliabilitet

Eftersom att det här är en enfallsstudie resulterar det i att reliabiliteten i normalfall visar sig hög. Detta är dels på grund utav att ämnet är så pass specifikt och avgränsat. Däremot om det skulle

förekomma mätfel kan det ge stora konsekvenser på resultatet. Vid kvantitativa undersökningar är detta mer förekommande eftersom att man använder sig av desto fler fall. Däremot eftersom att denna uppsats är en enfallsstudie krävs det att materialet väljs med mer noggrannhet och trovärdighet som ett resultat av att det kvalitativa materialet kommer att tolkas (Esaiasson m.fl., 2017. s. 58-59).

4. Resultat och analys

4.1 Kronologisk överblick

När Egyptens vicekonung år 1854 tillsammans med franska Ferinad de Lesseps bestämde sig för att en bygga en konstgjord kanal skapades i samband med uppstartet av bygget ett aktiebolag vid namn Suezkanalbolaget. Suezkanalen är en konstgjord kanal som började konstrueras 1859 och var klart ungefär 10 år senare. Storbritannien blev tillfrågade att investera och vara en del av bolaget men valde att tacka nej till erbjudandet. Det var först år 1875 som Storbritannien valde att investera i bolaget och köpte ungefär 44% av de osålda aktier men även egyptiska aktier. Egypten var i en ekonomisk kris och hade många obetalda skulder. Det var under denna tid och Storbritannien såg förmånerna blomma fram i och med att bygget tog fart. Transporttiden till Asien förkortades med 30 dagar i och med den konstgjorda kanalen som underlättade imperieförbindelserna för Storbritannien som hade svårigheter att övervaka deras kolonier i och med den långa transportsträckan. Storbritannien hade kolonier i Indien och delar i östra Afrika som nu gjorde arbetet lättare att skydda deras kolonier med en ny transportsträcka ([ne.se](#), Persson, Sune 2020). Koncessionen i Suezkanalbolaget hade bestämt sig för att Suezkanalen skulle lämnas över till Egypten 1968. 1956 valde egyptiske ledaren Gamal Abdel Nasser att nationalisera Suezkanalen vilket resulterade i Suezkrisen. Suezkrisens främsta inblandade statliga aktörer var Storbritannien, Frankrike, Egypten, USA och Israel ([ne.se](#), Persson, 2020).

Kanalens förutsättningar resulterade i en kraftfull effekt på världshandeln och kanalbygget bidrog även till ökad kolonialisering av Östafrika och Indien. Som ett resultat av att sträckan mellan Indien och Storbritannien förkortades valde dem att säkerställa vägen i Egypten med militär längs Suezkanalen. Militären börjades placeras i området från 1882 men antalet minskade med åren och 1956 hade stor andel av de stationerade brittiska soldaterna återvänt till Storbritannien ([ne.se](#), Person, 2020). Sommaren 1956 hade samtlig brittisk militär övergett området. Den 26 Juli samma sommar nationaliserade Gamal Abdel Nasser Suezkanalen och Suezkrisen var ett faktum. Storbritanniens respons på Nassers agerande att de skulle erövra total kontroll över kanalen betraktades som oacceptabelt av den brittiska premiärministern Anthony Eden ([ne.se](#), Persson, 2020).

Förenta Nationerna försökte på ett demokratiskt och diplomatiskt sätt att hantera Suezkrisen där USA var i framkant som började i slutet av sommaren 1956. Efter flertal krismöten i London tillsammans med Frankrike utlyste Storbritannien nationellt nödläge den andra augusti. Vilket i sin var startskottet till inrikespolitiska dilemman. Den 13 september uttalade regeringen om en ny organisation där Storbritannien i samarbete med Frankrike, USA presterade nya planer för hur man skulle agera i Suezkrisen, Suez Canal Users' Association, (SCUA). Samtidigt höll brittiska och franska officerare samtal (som var allierade under denna kris) i hemlighet om huruvida de skulle kunna genomföra ett militärt anfall i Egypten för att erövra det som har nationaliserats av Nasser. I oktober fortsatte de hemliga samtalen mellan Storbritannien och Frankrike där nu även Israel valde att ansluta sig till planeringen (Calvocoressi, Peter, 1967).

I slutet av oktober valde israeliska styrkor att anfälla egyptisk territorium i Sinai som blev ett lyckat anfall. Dagen efter presenterade Storbritannien och Frankrike ett ultimatum till den egyptiska regeringen men som de avslög. När ultimatumet lades på bordet för den egyptiska ledaren resulterade i ett nödmöte i säkerhetsrådet där USA och Sovjetunionen hade Egyptens rygg. Det var nu Storbritannien och Frankrike valde att anfälla med ett flygangrepp i Egypten. De inledande dagarna gick smidigt och en seger var inte långt ifrån. Däremot växte det sig en politisk storm från diverse håll. Motståndet kom bland annat ifrån FN där USA var i framkant. Inför missnöje och oemotståndliga ekonomiska sanktioner från FN var Storbritannien tvungen att dra sig tillbaka. USA och Sovjetunionen var bidragande aktörer som fick Storbritannien och Frankrike tillslut att kapitulera. I mars året efter var motståndet fortfarande hårt gentemot Israel och de valde tillslut också avsluta eldupphöret i Sinai men även vid Gazaremsan ([ne.se](https://www.ne.se), Persson, 2020). Storbritannien och Frankrike fortsatte att påpeka att syftet med det militära angreppet var att återta kontrollen de en gång hade över Suezkanalen. Följaktligen ville de även bevisa för omvärlden att de två staterna fortfarande skulle presenteras som stormakter och ville störta Nasser i Egypten efter han nationaliserat bolaget. Krisen var som mest intensiv under början av november och Nasser blev segrare efter bland annat sovjetiska missilhot från Sovjetunionen mot Storbritannien och Frankrike (Calvocoressi, 1967).

Storbritannien och Frankrike visste vad ett inflytande i Suezkanalen bidrag med till deras statskassa. Det visade sig tydligt efter andra världskriget var Suezkanalen en viktig förbindelse för att frakta oljan som blev en allt mer central råvara för industriländerna i Västeuropa. År 1955 fraktades två tredjedelar av den Europeiska konsumtionen av olja. Britterna insåg allt mer att vara en central

aktör i området resulterade i stor ekonomisk vinst utöver kolonierna. Ungefär 67 miljoner ton olja fraktades genom Suezkanalen till industrier i Europa som används för att framställa maskiner och fordon som blev en allt större del av den västerländska normen. Den ekonomiska vinsten av att kontrollera detta område växte i Storbritanniens ögon och Eden som var Churchills utrikesminister ville inte gå miste om intäkterna som oljan generade. (P. H. Frankel, 1958).

4.2 Framträdande aktörer under Suezkrisen i Storbritannien

4.2.1 Anthony Eden

De framträdande aktörerna som hade inflytande på den brittisk politiska dagordningen var Anthony Eden som var under krisen Storbritanniens premiärminister och hade tidigare varit utrikesminister under andra världskriget under Churchills regering. En av många biografier som har publiceras om Eden skrevs av David Carlton. I boken skriver Carlton som en framträdande kritiker att han försökte väcka åtal mot Eden som skulle åtals för sina brister som visade sig i hans karaktär som resulterade i Storbritanniens förlust och nedgång efter krisen. Biografen visar ändå att Eden var den presenterade premiärministern som var en hårt arbetade tjänsteman med obestridlig integritet som med många brister gjorde sitt bästa för Storbritannien enligt sina egna ljus (Carlton, David, 1981, s. 15-21). Men så var Gamal Abdel Nasser och krisen 1956 över Suezkanalen. Edens dom lämnade honom när han avsiktligt ledde sin nation i den kontroversiella attacken mot Egypten, i allians med Frankrike och i samverkan med Israel. Ofta finns det ingen tydlig linje mellan illusionen och maktens verklighet. Nu var båda borta. Eden var efter krisen tvingad bort från den politiska makten och avgick (Smith, Gaddish, 1987).

För att illustrera det förakt Eden hade gentemot Nasser den egyptiske ledaren uttalade Eden sig på följande sätt i det brittiska underhuset på följande sätt:

”I understand that ships are going through the Canal. I am not prepared to say in detail at the moment to whom they are paying their dues. That raises a number of difficult questions. I do say that Colonel Nasser's proposition that the Canal should be run to pay for the dam in Egypt is quite unacceptable in relation to his many engagements in international law.” (UK Parliament, 1956)

Detta uttalande visar att Eden förde en retorik att han tyckte att Nasser har en paradoxal relation med de internationella lagarna. Citatet kan även tolkas som ett argument från Eden att han inte uppskattade Nassers väg att erövra området och därmed började Eden fundera över sina personliga intressen vilket var att han ville se Nasser störtad från makten (ne.se, Persson, 2020). Nasser blev en fiende för Eden och Storbritannien som förmodades att förlora en geo-politiskt område som gynnade deras imperieförbindelserna till deras kolonier som genererar ekonomiska vinster för Storbritannien.

4.2.2. Norman Brook

Norman Brook var under hela Suezkrisen en nära arbetskollega till Eden och med hans politiska position hade han tillgång till desto mer information. Han var under Suezkrisen högsta statsråds sekreterare och var chef över underrättelsetjänsterna i Storbritannien. Han ansvarade även för kommunikationen som skedde i underhuset till Eden. Den information som Brook fick från underrättelsetjänsterna som rapporterades till honom vidarebefodrade han det vidare till Eden. Utifrån den information som Brook fick varnade han Eden om det politiska läget i Suezområdet. Brook stora inflytande i det brittisk politiska sfär resulterade i att han fick ansvara för att en ny utrikes agenda skulle konstrueras. Det blev nu tydligt för Brook och andra aktörer att information om krisen hade fördelas ojämnt och det visade sig hur de olika departementen valde att framföra deras åsikter och förslag till den nya utrikespolitiken. Brook visade genom hans vis att hantera krisen att han ständigt påminde om att Storbritannien inte skulle ha råd att genomföra sanktioner om de inte fick stöd från andra länder (PREM 11/1778, 1956).

En brittisk militär vid namn William Clark samlade ihop hans memoarer från tiden som militär under Suezkrisen och där han dagar innan det militära anfallet lyssnade på Brooks uttalande ”no intelligent man could support the prime minister’s policy.” (Clark, William, 1986, s.210.) Clark skrev även i hans bok att Brook kände av att hans position inte visade sig ha det inflytande han hade hoppats på. Det visade sig tydligt efter han hade varnat att deadline har passerat och blivit ignorerad. Han menade att den absolut sista utvägen skulle vara att använda sig av militäriska styrkor (William, 1986, s.210).

4.2.3 Selwyn Lloyd

Selwyn Lloyd var en politiker och under Edens regering var försvarsminister där han även var ansvarig för all material som den brittiska militären skulle tänkas behöva som exempelvis vapen. När regeringens poster var placerade etablerade Eden en kommitté där Lloyd blev inbjuden att bli en del av Storbritanniens första anfall sedan andra världskriget. Hans position sågs som väldigt prestigefylld. Torts hans frånvaro från debatter om Storbritanniens framtida försvar var han driven att slå ihop tre departement till ett för att allokera arbetsuppgifterna mer effektivt. Det började med att Lloyd framför argument för Eden där han visade att Storbritannien inte skulle ha tillräckligt med likvida medel att upprätthålla den militära styrkan de hade. Lloyd fick i uppdrag att genomföra uppdraget som skulle gradvis ske under en tidsperiod på 10 år (PERM 11/1778, 1955).

4.2.4. Harold Macmillan

Macmillan var också en politiker under Edens regering och var finansminister. Han var ihågkommen som pragmatiskt. Hans politiska bakgrund var imponerande och han hade tidigare varit bostadsminister, försvarsministern och utrikessekreterare innan han blev tillfrågad att bli finansminister (GOV.UK, 2020). Efter krisen var över tog Macmillan över som premiärminister och fortsatte hans arbete med mycket fokus på att reparera utrikespolitiska sår. Storbritanniens misslyckande under Suezkrisen resulterade i att många utrikesrelationer behövdes repareras. Hans relation med Eden skulle visa sig starka och Eden hade mycket förtroende för honom som finansminister. Dokument som han tillgavs av ryska politiker som visade deras ekonomiska strategi de skulle tillämpa som ett svar på Storbritanniens kontroversiella strategi i Suez skulle driva fram beslutsfattandet i Storbritanniens kammare (G. C. Peden, 2012).

4.3 Analys

4.3.1 Rationella aktörsmodellen appliceras på beslutsfattande under Suezkrisen

Denna uppsats analyserar vilka orsaker som resulterade i Storbritanniens beslutsfattande som drev fram deras agerande vid två olika tidpunkter. Vidare har denna uppsats avgränsat sig till att endast fokusera på Storbritanniens beslutsfattandet. Den första modellen som Allison redogör för är den

rationella aktörsmodellen som beskriver att beslutsfattandet görs genom att ranka alternativen utifrån vilka kostnader och fördelar de kommer orsaka. Utifrån rankningen tar man beslutet som anses rankad högst och ge mest lönsam avkastning och därmed gynna aktörens intressen. De stödfrågor som uppsatsen kommer att besvara i analysen med hjälp av Allison's analysverktyg är följande: Vad är problemet?, Vilka är alternativen?, Vilka är dem respektive kostnaderna och fördelarna kopplade till vardera alternativ?

4.3.1.1 Vad var problemet?

Storbritannien hade kolonier i Indien och i Östafrika som generade stor ekonomisk vinst för den brittiska staten. De hade även stort inflytande på den politiska dagordningen i kolonierna där det förekom förtrycket mot många indier med hinduisk och muslimsk bakgrund. Problemet för Storbritannien var att transporten av gods och kontrollen över kolonierna de härskade över var strategiskt geografiskt problematiskt för britterna. För att kontrollera kolonierna i Östafrika och Indien var vägen via Sydafrikas spets. När bygget av Suezkanalen börjades blev konkret för Storbritannien att sjövägen nu förkortades nu med cirka 30 dagar. Det som problematiserades var huruvida det var ett bättre alternativ att åka via den kanalen i Egypten istället för att åka på internationellt vatten längs Afrikas västkust och runda Sydafrika.

4.3.1.2 Vilka var alternativen?

Det första alternativet för Storbritannien var att de skulle fortsätta att transportera gods och fortsätta överbevakningen genom att åka via Sydafrikas sydspets och fortsätta antingen med kurs mot antingen Indien eller Östafrika. Det andra alternativet som nu etablerades var att åka genom Suezkanalen som byggdes fram i regi av Frankrike och Egypten. Därmed skulle det även medfölja en investering i Suezkanalbolaget som skulle ge Storbritannien en andel av bolaget som även i sin tur skulle generera en ekonomisk vinst för Storbritannien.

4.3.1.3 Vilka är dem respektive kostnaderna och fördelarna kopplade till vardera alternativ?

Kostnaderna för Storbritannien om de skulle fortsätta att åka via Sydafrikas sydspets skulle vara detsamma som innan Suezkanalen byggdes vilket var en lång transportsträcka och därmed krävde

mycket likvida medel av all frakt och kontroll. Om Storbritannien skulle fortsätta att åka via den sjövägen skulle de även inte inträda på någons stats vatten utan sjön de skulle använda var legitimerad som internationellt vatten. Risken för en konflikt reducerades om de skulle fortsätta att åka via den vägen. Den fördelen att reducera risken att hamna i en konflikt skulle även i sig resultera i att de skulle utan mindre motsägelser från andra stater fortsätta att kontrollera deras kolonier och därmed fortsätta ha en säker inkomst för deras statskassa.

Däremot om Storbritannien skulle välja att istället använda sig av sjöförbindelsen i Suez skulle det resultera i en minskad transportresa. Vilket skulle minska Storbritanniens fraktkostnader av deras gods och kontroll markant. Eftersom att Egypten var i en ekonomisk kris och hade skulder och Storbritannien med desto mer resurser kunde nu se en möjlighet att investera i Suezkanalbolaget och därmed bli en del av bygget och sjöfartsvägens intäkter. Däremot reduceras inte risken att hamna i en marin konflikt om Storbritannien skulle välja att investera i bolaget utan skulle försätta sig själva i en position där de skulle. Vilket skulle innebära att de skulle behöva respektera och förhålla sig till andra staters intressen. Storbritannien och Frankrike var allierade och kulturen var ungefär densamma vilket skulle visa sig senare var en faktor till deras fördel och samarbete. Det som skulle ske om Storbritannien skulle välja att investera i Suezkanalbolaget och därmed ranka det alternativet som mer lönsamt skulle det ske en substitut effekt. För att Storbritannien ska kunna ta ett beslut ska de utifrån alternativens kostnader och fördelar rankas högst och därmed ta det mest rationella beslutet som aktör.

4.3.2 Förhandlingspolitik modellen appliceras på beslutsfattandet under Suezkrisen

Uppsatsen har därmed begränsat sig till att tillämpa till att endast använda två av de tre modellerna inom Allison's fallstudie om beslutsfattande för att förklara Storbritanniens orsaker till deras beslutsfattande i Suezkrisen som resulterade i att de ansågs som en förlorad stormaktsposition. Den andra modellen som Allison redogör för är förhandlingspolitikens kraft till beslutsfattande. Den illustrerar hur aktörer påverkar med hjälp av deras maktspositioner och karaktärsdrag ett beslut. De aktörer som uppsatsen har fokuserat på är Anthony Eden, Norman Brook, Selwyn Lloyd, Harold Macmillan. I denna analys kommer uppsatsen att analysera beslutsfattandet grundat på Allison's stödfrågor som kommer att besvara de bakomliggande orsakerna till Storbritanniens agerande i Suezkrisen och mer specifikt varför de valde att militärt ingripa i Egypten tillsammans med

Frankrike och Israel. Krisen som urartade sig resulterade bland annat i att Storbritanniens militära ingrepp var ett resultat av förhandlingspolitik där aktörer med olika intressen, mål och olika tillvägagångssätt för att poängtera vilka beslut som måste tas i denna kris. Efter att Egypten vägrat acceptera ultimatumet valde tillslut den brittiska regeringen att militärt angripa och attackera mark i Egypten. De stödfrågor som uppsatsen kommer att besvara i analysen med hjälp av Allison's analysverktyg är följande: Vilka åtgärds kanaler användes för att framhäva ett agerande i detta specifika problem?, Vilka spelare i vilka roller hade en avgörande position och var mycket involverade?, Vad påverkade och hur vilket jobb, vad man har gjort tidigare samt ens personlighet, effekten på de centrala spelarna (aktörerna) i denna situation?

4.3.2.1 Vilka åtgärds kanaler användes för att framhäva ett agerande i detta specifika problem?

Den första frågan redogörs även som en del av uppsatsens operationaliserings fråga, vilka åtgärds kanaler som används av aktörerna när de förhandlar om hur politiken ska bedrivas och agera när ett problem inträffar. De officiella kanalerna som användes var få eftersom att flertal möten skedde innanför stängda dörrar mellan ministrar och tjänstemän inom den politiska sfären. Användningen av media gjorde sig till besvär för Eden som var premiärminister. Media fick Eden att framstå som en ledare vars agenda var emot det brittiska folkets moral och värderingar. Vilket resulterade i att en debatt mellan aktörerna från de skilda departementen med olika information om krisen resulterade i olika analyser när väl brittiska regeringskanslit skulle konstruera ett officiellt dokument för befolkning vars tes var 'The future of the United Kingdom in world affairs'. Som skulle visa sig var en problematisk uppgift eftersom att de departementen som ingick för att ta fram dokumentet hade fått olika information från krisen i Egypten.

4.3.2.2 Vilka spelare i vilka roller hade en avgörande position och var högst involverade.

Den andra frågan som Allison redogör för besvarar hur aktörerna var positionerade och hur de kunde spela med en avgörande roll i beslutsfattandet. De centrala aktörerna som uppsatsen har valt att avgränsa sig till är: Anthony Eden, Norman Brook, Selwyn Lloyd och Harold Macmillan. Orsaken till varför Anthony Eden var en viktig spelare och hade en avgörande position var för att han var premiärministern och hade stort inflytande på beslutagendan i underhuset och stor påverkan i

samtliga departement och hade även information från samtliga departement. Det som också gjorde honom till en central spelare var att han var även med i samtalen med Frankrikes framträdande aktörer där de diskuterade hur de skulle agera i krisen. Norman Brook som skulle beskrivas i svensk kontext som ordförande eller högsta chef på Regeringskansliet som ansvarade för all kommunikation mellan Eden och parlamentet. Norman tillgavs information som han försökte använda i syfte att gynna hans intressen. Vidare var det Norman som rapporterade vad underrättelsetjänsterna hade tillgits för information som inhämtades från utlandet. Eftersom att Suezkrisen var en internationell kris var denna information högst central vilket gjorde Brook till en viktig spelare och hade en central roll i beslutsfattandet. Vidare var Selwyn Lloyd tidigare finansminister men tillträdde när Eden fick premiärministerposten som utrikesminister och var därmed en del av Egypten kommittén som skapades för att samla och förhandla hur Storbritannien skulle agera i Suezkrisen. Harold Macmillan var även han en viktig politisk aktör som tillträdde som finansminister under Eden tid som premiärminister. Han var även med under de hemliga samtalen med Israel och Frankrike där diskussioner fördes huruvida man skulle hantera och agera i Suezområdet efter det nationaliserades. Det som Macmillan bidrog med var att visa dokument som sträckte att Storbritannien inte hade tillräckligt med likvida medel att fortsätta ha en militär bas som var stationerad i Suezområdet. Ryska dokument hamnade på hans skrivbord som Macmillan förde vidare till Eden där det framgick deras strategi och att de inte skulle ha råd med att föra ett kärnvapenkrig mot de sovjetiska styrkorna. Vilket inverkar på vilket beslut Storbritannien tog och hur det gynnade hans intressen.

4.3.2.3 Vad påverkade och hur vilket jobb, vad man har gjort tidigare samt ens personlighet effekten på de centrala spelarna (aktörerna) i denna situation.

Eden har efter tiden som utrikesminister under Churchills år som premiärminister framställs som en hårt arbetande politiker med obestridlig integritet som med flertal brister gjort sitt bästa för nationen i hans ögon. Det som påverkade hans beslutsfattande i Suezkrisen och det militära anfallet grundade sig i vilka aktörer han omgav sig vid som påverkade honom och hans beslut. Hans egna intressen speglades i hans strategi eftersom att han hade personliga motiv. Eden ville se den egyptiske ledare Nasser störtad och misslyckas framför hans ögon.

Norman Brook som var nära tjänsteman till Eden hade rådgivit honom att på lång sikt kan man inte endast kan använda sig av den militära styrkan i Suez utan det brittiska inflytandet måste också kombineras med andra åtgärder så som ekonomiska. Den här varningen som Brook framförde delades även av andra aktörer som försökte påverka Edens val hur Storbritannien skulle agera i krisen. Brooks chefposition gav honom information som gynnade hans agenda och valde vilka dokument som skulle visas och presenterad för Eden som stärkte hans argumentation i hur Brook själv hade velat agera i krisen.

Lloyd föreslog en mer diplomatisk väg Storbritannien skulle tillämpa för att klara av krisen eftersom att han påstod med hans erfarenhet att en militär intervention inte skulle kunna framställas om han ville se den brittiska armen gå ut som vinnare i Suezkrisen. Som utrikesminister är ofta den självklara argumentationen att man föreslår en mer liberala värdering i hur man väljer att agera i kriser och alternativet att gå in militärt anses inte vara det mest legitima tillvägagångssättet i en kris.

Macmillans var finansminister och med hans pragmatiska inställning och tydliga intressen var noga med att informera om den ryska strategin och hur de skulle hota Storbritannien med ett kärnvapen krig och därmed försöka få inflytande på den politiska dagordningen. Eftersom att han var ytterst ansvarig för de finansiella kostnaderna och intäkterna i Storbritannien insåg han vinsten med att bibehålla inflytande vid Suezkanalen. I och med den ökad efterfrågan på olja som bidrog till ökad statskassa, var det en faktor som drev hans intressen och mål. Det som också är viktigt att benämna är att han var tidigare utrikessekreterare och bostadsminister vilket hade gett honom insikt i de mest inflytelserika departementen i denna kris, (försvar och utrikes). Vilket gav honom utrymme att påverka beslutsfattandet i Storbritannien.

5. Slutsatser

5.1 Slutsatser rationella aktörsmodellen

Uppsatsens frågeställning var följande ”Vad drev Storbritanniens beslutsfattande under Suezkrisen” och den ska nu besvaras utifrån analysens resonemang där den rationella aktörmodellen tillämpades på Suezkrisen. För att förstå Storbritanniens beslut varför de valde att investera i Suezkanalbolaget var för att efter alternativen hade rankas utifrån deras kostnader och fördelar togs ett beslut i Storbritannien som innefattade att de skulle investera i bolaget. I den rationella aktörsmodellen är det beslutet som kommer att generera mest lönsamhet och därmed avkastning som driver fram ett beslut. En av orsakerna som drev fram beslutet att man rankade sjöfartsförbindelsen i Suez som mer gynnsam var dels på grund av att de fick nu en mer strategisk plats, där de kunde placera militär och marin för att skydda deras kolonier. Investeringen skulle även bidra med ökade intäkter för Storbritannien eftersom att de hade en andel i bolaget. Under 1900-talet blev råvaran olja en allt mer central vara för stater i Europa och som ett resultat av att ungefär två tredjedelar fraktades genom Suezkanalen drev det in ökade intäkter för Storbritannien.

Vidare var även en annan orsak som drev fram beslutet att alternativet att använda sig av sjöfarten via Suez ett gynnsamt val praktiskt eftersom att det var en lång sjöväg för Storbritannien att åka via Sydafrika. Transporttiden minimerades med ungefär 30 dagar vilket drev fram beslutet att istället använda sig av Suezkanalen vid transport av gods och kontroll över deras kolonier.

5.2 Slutsatser förhandlingspolitik modellen

Uppsatsens frågeställning var följande ”Vad drev Storbritanniens beslutsfattande under Suezkrisen” och den ska nu besvaras utifrån analysen som tillämpade förhandlingspolitik modellen på Suezkrisen. Den här modellen har fokuserat att analysera beslutsfattandet som skedde i den brittiska regeringen där flertal aktörer med flertal intressen påverkade i så stor utsträckning som möjligt att påverka beslutet som skulle tas för att hantera krisen vid Suezkanalen. Det beslutet som uppsatsen har avgränsat sig till att analysera var huruvida Storbritannien valde att anfälla territorium i Egypten tillsammans med Frankrike och Israel. De aktörer som uppsatsen valde att fokusera på för att

analysera varderas intressen var följande aktörer: Anthony Eden, Norman Brook, Selwyn Lloyd, Harold Macmillan. Det som orsakade och det som drev fram Storbritanniens beslut att militärt anfälla Sinai i Egypten var dels Storbritanniens premiärminister Edens personliga intressen vilket var att han ville se Nasser bli störta som ledare efter att han hade nationaliserat Suezkanalen och därmed bröt mot internationell lag enligt Eden. Premiärministern blev varnad av hans närmsta medarbetar Brook och Lloyd. Brook menade att Eden inte agerade rationellt i krisen och agerade för kontroversiellt vilket även visade sig i hur det brittiska folket visade minskat förtroende gentemot regeringen. En annan faktor som påverkade spelet om vilket beslut som skulle tas i Storbritannien var bland annat den information som hade ojämnt fördelas till de olika departementen. Vilket Brook märkte när han skulle presentera Storbritanniens nya utrikespolitik. Som ett resultat av att inte all information som tilldelades till Brook och Eden i synenhet resulterade det i att olika uppfattningar skapades och därmed olika intressen som drev fram beslutet att Storbritannien skulle anfälla militärt för att få stopp på krisen och därmed återta den nationaliserade kanalen och fortsätta driva in intäkter.

Det var Macmillan som med hans pragmatiska inställning skulle visa sig som en ytterst central aktör som påverkade beslutsfattandet att anfälla militärt. Edens och Macmillans hade olika mål men båda hade samma tillvägagångssätt. Ett militärt angrepp på egyptisk mark skulle ge dem det de ville ha. Eden, se Nasser bort från politiska makten och Macmillan skulle få en ökad statskassa att kunna gynna sina intressen i andra konflikter. Lloyd och Brooks försök att påverka med deras maktpositioner visade sig inte vara lika starka spelare i spelet.

6. Framtida forskning

Den här uppsatsen har avgränsat sig till att diskutera vad som drev fram beslutsfattandet i Storbritannien utifrån Allison's två av tre analysmodeller och dess stödfrågor till vardera modell: rationella aktörsmodellen och förhandlingspolitikmodellen. Uppsatsen har valt att inte fokusera på att tillämpa organisations processmodellen på detta fall. I framtida forskning skulle det vara intressant om att analysera orsaker till Storbritanniens beslutsfattande utifrån vilka stödfrågor den modellen ställer för att kunna redogöra för varför ett visst beslut togs. Organisations processmodellen förklarar att organisationer drivs av ens egna inbyggda logik inom organisationen. Det finns etablerade rutiner varav denna praxis driver organisationen till att besluta hur de ska agera och nå deras mål. Besluten behöver inte vara helt rationella utan kan ofta vara paradoxala beslut. De statliga åtaganden beslutas *gemensamt* i en organisation samt förs en diskussion av dess effekter som beslutet innefattar. På lång sikt är de statliga beslutens effekter påverkade av organisationens mål eller SOP (Standard Operating Procedures) etc. Vidare är modellen inte speciellt flexibel och inkrementella ändringar (Allison, 1971, s.68-71). Imperialism är centralt vilket leder vidare till att det finns möjlighet till en intressant analys för att redogöra för Storbritanniens beslutsfattande under Suezkrisen.

Referenser

Allison, T. Garham, 1971. *Essence of Decision*. Upplaga 1, Boston: Little, Brown and Company

Archives direct, [elektronisk] 1955. PREM 11/1778 Lloyd to Eden, 13 July. Tillgänglig: http://www.archivesdirect.amdigital.co.uk/Documents/Details/PREM%2011_1778 hämtdatum: 2020-05-03

Archives direct, [elektronisk] 1956. Brook to Eden, 1 May, PREM 11/1778. Tillgänglig: http://www.archivesdirect.amdigital.co.uk/Documents/Details/PREM-11-1778/PREM%2011_1778 hämtdatum: 2020-05-06.

Baylis, John – Steve Smith – Patricisa Owens., 2016. *The globalization of world politics an introduction to international relations*. Upplaga 7 Oxford: Oxford University Press

Beesley, Ian, 2016, *The Official History of the Cabinet Secretaries*, upplaga 1, förlag: Taylor & Francis.

Benner, Nina, 2019. ”Iran varnar Storbritannien: Trappa inte upp situationen”, *Sveriges Radio*, Publiceringsdatum: 2019-07-21

Bilt, Carl, 2019. *Den nya oredans tid*. Upplaga 1, Stockholm: Albert Bonniers

Byström, Hans, 2014. *Finace*. Upplaga 3, Lund: Studentlitteratur

Calvocoressi, Peter, 1967. *Suez ten years after*, upplaga 1, London: British Broadcasting Corporation

Carlton, David, 1981, *Anthony Eden: A biography*. upplaga 1

Clark, William, 1986, *From three worlds: Memoirs*. Upplaga 1, London: Sidgwick & Jackson

Esaiasson Peter – Mikael Gilljam – Henrik Oscarsson – Ann Towns – Lena Wängnerud (red.), 2017. *Metodpraktikan*. Upplaga 5, Stockholm. Norstedts juridik.

Frankel, P.H., 1958. "Oil Supplies during the Suez Crisis – On Meeting a Political Emergency", *The Journal of Industrial Economics*, Volym 6, sidor 85-100.

G. C. Peden, 2012. "SUEZ AND BRITAIN'S DECLINE AS A WORLD POWER", *The Historical Journal*, volym 55, nr 4.

GOV.UK - Government United Kingdom, [elektronisk] 2020. Past Prime Ministers. Tillgänglig : <https://www.gov.uk/government/history/past-prime-ministers/harold-macmillan> Hämtdatum: [2020-05-05]

NE - Nationalencyklopedin, *Person, Sune*. Hemsida, [elektronisk] 2020. Suezkanalen. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/suezkanalen> Hämtdatum: [2020-04-20]

Parmentier, Guillaume, 1980, "The British Press during the Suez crisis", *The Historical Journal*, Volym 23, sidor 435-448

Peevers, Charlotte, 2013. *The Politics of Justifying Force: The Suez Crisis, the Iraq War, and International Law*.

UN – United Nations, [elektronisk], Establishment of UNEF. Tillgänglig: <https://peacekeeping.un.org/en/mission/past/unef1backgr1.html> Hämtdatum [2020-04-21]

UK Parlament – <https://api.parliament.uk/historic-hansard/commons/1956/jul/30/suez-canal> 1956,

Verbeek, Bertjan, 2003. *Decision-making in Great Britain During the Suez Crisis*. Upplaga 1.

Ashgate, Ti llgänglig:[https://books.google.se/books?](https://books.google.se/books?hl=sv&lr=&id=aAwkDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT11&dq=suez+crisis&ots=U8wpYt-6CC&sig=tyKzZE5zXE41VLZxt75k3gUu3O0&redir_esc=y#v=onepage&q=theory&f=false)

[hl=sv&lr=&id=aAwkDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT11&dq=suez+crisis&ots=U8wpYt-6CC&sig=tyKzZE5zXE41VLZxt75k3gUu3O0&redir_esc=y#v=onepage&q=theory&f=false](https://books.google.se/books?hl=sv&lr=&id=aAwkDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT11&dq=suez+crisis&ots=U8wpYt-6CC&sig=tyKzZE5zXE41VLZxt75k3gUu3O0&redir_esc=y#v=onepage&q=theory&f=false)